

Στήλη: Επιστήμη και Κοινωνία

Γράφει η Όλια Τσιβτανίδου

Μεταδιδακτορική Συνεργάτιδα στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

[718 λέξεις]

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΧΡΗΣΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Έρευνα του Καθηγητή Λεόντιου Κωστρίκη, Επικεφαλή Ερευνητικού Εργαστηρίου Βιοτεχνολογίας και Μοριακής Ιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Η συνεισφορά επιδημιολογικών μελετών λοιμωδών νοσημάτων στην κοινωνία, οι προϋποθέσεις για επιστημονική έρευνα, τα μηνύματα προς τους νέους

Η κατανόηση της έρευνας, του ρόλου και των αποτελεσμάτων της, αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία σε μια κοινωνία που θέλει να αναβαθμίζεται και να εξελίσσεται. Ο χειρισμός των αποτελεσμάτων μιας έρευνας απαιτεί σύνεση, ταπεινότητα αλλά και προθυμία για δράση. Αυτές ήταν μερικές σκέψεις τις οποίες ο κ. Λεόντιος Κωστρίκης, Καθηγητής στο Τμήμα Βιολογικών Επιστημών και Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Βιοτεχνολογίας και Μοριακής Ιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, μοιράστηκε μαζί μας. Στόχος μας ήταν η συζήτηση θεμάτων που σχετίζονται με το πλούσιο ερευνητικό του έργο και τις προεκτάσεις του στην κοινωνία, τα ενδεχόμενα εμπόδια που υπάρχουν για τη διεξαγωγή έρευνας στην Κύπρο και, τέλος, για να καταγράψουμε κάποιες συμβουλές προς τους νέους που ενδιαφέρονται να εμπλακούν στην επιστήμη και την τεχνολογική επινόηση.

Επιστημονική Έρευνα προλαμβάνοντας τη μετάδοση των λοιμωδών νοσημάτων

Ο κ. Κωστρίκης ασχολείται ερευνητικά με την ιολογία και συγκεκριμένα με τη μελέτη μεταδιδόμενων νοσημάτων όπως το AIDS, HIV, HCV κ.ά. ως συνέχεια των διδακτορικών (New York University) και μετά-διδακτορικών του σπουδών (Aaron Diamond AIDS Research Center of Rockefeller University) στην Νέα Υόρκη καθώς και της εργασίας του ως Επίκουρος Καθηγητής στο Rockefeller University όπου, στα μέσα της δεκαετίας του '90, διενεργήθηκαν οι πρώτες μελέτες για μεταδιδόμενα νοσήματα όπως το HIV.

Στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, μερικές από τις μελέτες του κ. Κωστρίκη αφορούν σε έναν συγκεκριμένο πληθυσμό, τους Χρήστες Ενδοφλέβιων Ναρκωτικών (ΧΕΝ). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των μελετών του, μεταξύ άλλων, η χρήση κοινών συριγγών από χρήστες ενδοφλέβιων ναρκωτικών, σχετίζεται με τη μετάδοση του ιού της ηπατίτιδας C (HCV). Αυτό

είναι ένα γεγονός, υποστήριξε ο κ. Κωστρίκης και αυτό που πρέπει να κατανοήσουμε και να σκεφτούμε ως κοινωνία είναι ο τρόπος με τον οποίο μπορούμε να περιορίσουμε το πρόβλημα μετάδοσης ιών όπως το HCV μέσα από κατάλληλες στρατηγικές και πολιτική δράση.

Κοινωνικές προεκτάσεις

Αρμόδιοι φορείς που πραγματικά ενδιαφέρονται για την προστασία αυτής της ομάδας συνανθρώπων μας αλλά και του ευρύτερου κοινού, χρειάζεται να εξεύρουν αποτελεσματικούς τρόπους μείωσης της χρήσης κοινών συριγγών από άτομα που κάνουν χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί, ενδεχομένως, μέσα από την παροχή «καθαρών» - καινούριων (αποστειρωμένων) συριγγών από το ίδιο το κράτος, προκειμένου τα εν λόγω άτομα να τις χρησιμοποιούν μέχρι την πλήρη απεξάρτησή τους από τις εξαρτησιογόνες ουσίες..

Έχουμε να αντιμετωπίσουμε δύο διαφορετικά προβλήματα σε αυτή την περίπτωση: πρώτον την εξάπλωση ενός μεταδιδόμενου ιού μέσα από χρήση κοινών συριγγών και δεύτερον το πρόβλημα της χρήσης ναρκωτικών ουσιών. Χωρίς να παραγκωνίζεται η σημασία του δεύτερου, η πολιτεία οφείλει να κατανοήσει ότι είναι εξίσου σημαντικό να περιοριστεί και το πρώτο πρόβλημα, ακόμα και με φαινομενικά «ακραίες» λύσεις. Εξίσου σημαντικό είναι η πολιτεία να χειρίζεται τέτοιες στρατηγικές με σεβασμό και διακριτικότητα.

Μια άλλη στρατηγική που προτείνει ο κ. Κωστρίκης, είναι η πραγματοποίηση ενημερωτικών σεμιναρίων, ανοικτών προς το ευρύ κοινό, με στόχο την ανάδειξη τρόπων αντιμετώπισης καταστάσεων που σχετίζονται με τους ιούς AIDS, HIV και HCV. Για παράδειγμα, παρατηρείται συχνά ο στιγματισμός ατόμων που είναι φορείς τέτοιων ιών ή ακόμα και προσώπων που έχουν περάσει από μια σειρά θεραπειών με αποτέλεσμα ο ιός να μην εμφανίζεται πλέον στον οργανισμό τους. Η έλλειψη γνώσης και κατανόησης από μέρους της κοινωνίας, δημιουργεί προβλήματα στην ίδια την κοινωνία, για παράδειγμα στις σχέσεις μεταξύ ατόμων.

Σημασία και στήριξη της επιστήμης

Η κοινωνική σημασία των επιδημιολογικών μελετών είναι πολύ μεγάλη, καθώς παρέχουν πληροφόρηση σχετικά με παράγοντες που συσχετίζονται με τη διάδοση και εξάπλωση ιών (όπως του HIV). Ωστόσο, σύμφωνα με τον κ. Κωστρίκη οι συνθήκες για την πραγματοποίηση επιστημονικής έρευνας στην Κύπρο δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές. Η χρηματοδότηση είναι πολύ περιορισμένη και συνοδεύεται με υπερβολική γραφειοκρατία. Φέρνοντας ως παράδειγμα τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτούνται οι επιστήμονες και οι ερευνητές στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο κ. Κωστρίκης τόνισε την ανάγκη παροχής περισσότερης ελευθερίας στους επιστήμονες σε σχέση με τους τρόπους αξιοποίησης ερευνητικών κονδυλίων, διασφαλίζοντας, παράλληλα, μέσω ουσιαστικής αξιολόγησης, τη συνέχιση της χρηματοδότησης εκεί όπου

υπάρχει πραγματική ανάγκη και εκεί όπου προκύπτουν πραγματικά σημαντικές συνεισφορές στη διεθνή επιστήμη.

Έρευνα και Εκπαίδευση

Η επιστημονική έρευνα δεν είναι ένα εύκολο πεδίο ενασχόλησης. Απαιτεί μεγάλη αφοσίωση, έχει πρόκληση, δυσκολία αλλά και μια ομορφιά, μια αίγλη. Θέλει όρεξη και πάθος για να γίνει και τα αποτελέσματά της συμβάλλουν στην παγκόσμια γνώση. Σύμφωνα με τον κ. Κωστρίκη, είναι πολύ σημαντικό σε μια ερευνητική ομάδα να υπάρχει συνεχής επικοινωνία, συνεργασία, ομαδικότητα, καλή οργάνωση χρόνου, συνέπεια και αλληλοσεβασμός. Το πιο σημαντικό στοιχείο όμως που πρέπει να φέρει ο κάθε επιστήμονας είναι η αγάπη για την ίδια την έρευνα και την επιστήμη. Αυτό πρέπει να έχουν κατά νου οι νέοι μας, όσοι ενδιαφέρονται για την επιστήμη και την τεχνολογική επινόηση. Οτιδήποτε κάνει κανείς και το αγαπά τότε μπορεί να είναι επιτυχημένο!

Ένθετα

«Έχουμε να αντιμετωπίσουμε δύο διαφορετικά προβλήματα σε αυτή την περίπτωση: πρώτον την εξάπλωση ενός ιού μέσα από χρήση κοινών συριγγών και δεύτερον το πρόβλημα χρήσης ναρκωτικών.»

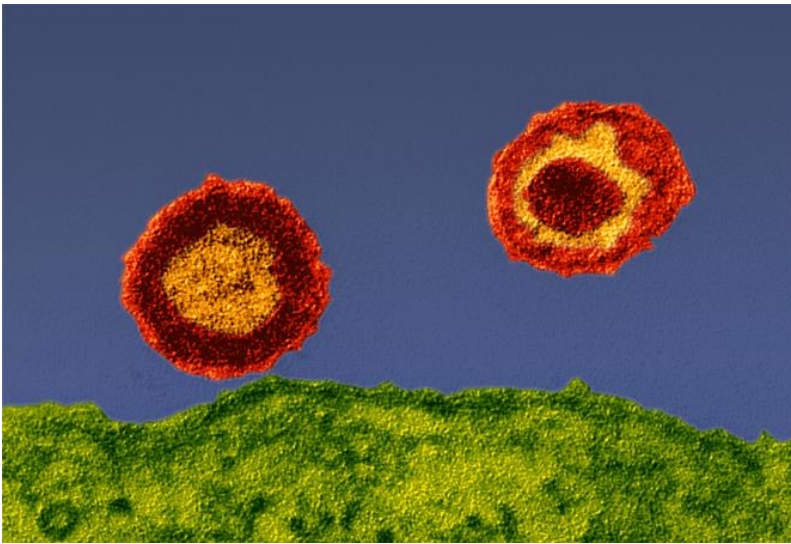
«Υπάρχουν δύο τύποι του ιού της ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας (HIV-1 και HIV-2), οι οποίοι εμφανίστηκαν στα τέλη του 20ου αιώνα. Η λοίμωξη από HIV καταστρέφει το ανοσοποιητικό σύστημα, αφήνοντας τον οργανισμό επιρρεπή σε λοιμώξεις με ένα ευρύ φάσμα από βακτήρια, ιούς, μύκητες και πρωτόζωα. Αυτή η κατάσταση ονομάζεται σύνδρομο επίκτητης ανοσολογικής ανεπάρκειας (AIDS).»

«Τόσο η Ηπατίτιδα Β (HBV) όσο και η Ηπατίτιδα Γ (HCV) προκαλούν ανοσοαποκρίσεις όταν μολύνουν το ανθρώπινο σώμα. Ο ιός HCV μεταδίδεται συχνά μεταξύ των χρηστών ενδοφλέβιων ναρκωτικών. Στην Κύπρο, περίπου 50% των χρηστών ενδοφλέβιων ναρκωτικών έχουν μολυνθεί με τον ιό HCV»

Φωτογραφίες

Ο Καθηγητής Λεόντιος Κωστρίκης

Ισσωματίδια του ιού της ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας τύπου 1 (HIV-1)